

Over de bodem van de zee

De Oostvaardersplassen is een natuurgebied dat zijn gelijke niet kent: de grond werd gemaakt door de mens, maar dieren als edelherten en ganzen schiepen hier, op vier meter onder zeeniveau, hun eigen leefomgeving. Fietsend rond de Oostvaardersplassen maakt u kennis met een uniek gebied en ziet u bovendien hoe de natuur bijdraagt aan het opwekken van duurzame energie.

De route

Start: Informatiecentrum Oostvaardersplassen, Kitsweg 1, 8218 AA Lelystad.

Lengte: ca. 35 km.

RD = rechtdoor, RA= rechtsaf, LA = linksaf

1. Planten en dieren redden zich

De Oostvaardersplassen liggen in de door mensen gemaakte Flevopolder, maar ze hebben hun huidige vorm gekregen vanaf het moment dat de mens het gebied met rust liet en de natuur zijn gang kon gaan. De grond in dit diepste deel van de polder kreeg de kans om in te klinken en er ontstond een groot open moerasgebied met rietvlaktes. Binnen vijf jaar was op vier meter onder zeeniveau een compleet nieuw natuurgebied ontstaan waar ganzen, lepelaars en aalscholvers een nieuw territorium vonden. Staatsbosbeheer introduceerde er heckrunderen, wilde konikpaarden en edelherten. Reeën, vossen, hazen, vleermuizen, tientallen soorten vogels, kevers en vlinders vonden zelf hun weg. Het meest bijzondere van de Oostvaardersplassen is dat het een gesloten ecosysteem heeft: planten en dieren redden zich zonder bemoeienis van de mens. Alleen als het echt nodig is, wordt ingegrepen.

Vanaf de parkeerplaats van het informatiecentrum RA. RD onder de spoorlijn door, Praamweg/Torenvalkweg kruisen, naar de Lage Vaart.

2. Bomen schieten omhoog

Onderaan de dijk liggen mooi begroeide meertjes op de resten van een voormalig zanddepot. Links ligt de Hollandse Hout, een bosgebied op de bodem van de voormalige Zuiderzee. Omdat de bodem uit vruchtbare zeeklei bestaat, schieten de bomen hier de lucht in.

Over de sluis in de Knardijk en rechts aanhouden. Onder de hoogspanningsleidingen door, RA het bos in.

3. Energiebult

Waar het fietspad weer bij de Lage Vaart uitkomt, ziet u links een metershoge bult. Vanaf deze zogeheten energiebult hebt u een weids uitzicht over het platte polderland. De lange, smalle boomstroken onder de hoogspanningsleidingen bestaan uit snelgroeende wilgen. Alleen deze boomsoort mag onder elektriciteitsbedrading worden aangeplant; wilgen groeien weliswaar snel, maar ze worden niet heel hoog. Het hout van deze bomen vormt een belangrijke bron voor biomassa. Biomassa is de verzamelnaam voor alles wat groeit en bloeit, dus bijvoorbeeld hout, gras, riet of tuinafval. Bomen en planten groeien onder invloed van zonlicht, zonlicht dat tegelijkertijd koolstof (CO₂) in de stengels, bladeren, bloemen en takken vastlegt. Die materialen zijn dus bij uitstek geschikt om koolstof te leveren dat bij verbranding energie oplevert. Elke drie à vijf jaar worden deze wilgen gekapt. Het hout wordt versnipperd en in kleine brokjes aangeleverd aan een bio-energiecentrale waar het wordt omgezet in groene stroom en groene warmte. Jaarlijks levert Staatsbosbeheer zo'n 30.000 ton biomassa aan Essent.

Weg verder volgen, op T-splitsing LA en RA, de Lage Vaart over.

4. Grazers voorkomen dichtgroeien

Vanaf het Praamwegviaduct (zie A op kaartje) is het drogere, grazige deel van de Oostvaardersplassen goed te overzien. Misschien ziet u een kudde grote grazers.

Simpelweg door te grazen houden zo'n drieduizend edelherten, konikpaarden en hekrunderen het gebied open en daarmee geschikt voor veel planten en dieren. De dieren hebben elk hun eigen taak. De runderen en paarden houden het gras kort, de edelherten eten de struiken. Zo voorkomen ze met elkaar dat de open vlakte dichtgroeit tot bos. Voor deze in het wild levende dieren kan het gebied niet groot genoeg zijn. Het is dan ook de bedoeling dat ze zich in de toekomst vrij kunnen bewegen naar de Hollandse Hout en dat er ook een verbinding komt naar het Horsterwold bij Zeewolde. Het streven is zelfs dat ze op den duur vrij naar de Veluwe, en mogelijk nog verder, kunnen trekken.

Weg vervolgen, eerste RA, u maakt een lus onder het viaduct door, fietspad vervolgen met de Lage Vaart aan uw linkerhand. Voorbij het recreatie- en outdoorcentrum van het Kotterbos RA, volg het betonnen fietspad. Onder het spoor door. Voorbij het wildrooster RA, het Jac. P. Thijssepada op, in de richting van de dijk. Op de Oostvaardersdijk RA richting Lelystad.

5. Lepelaars

Bij hectometerpaal 19.8 (zie B op kaartje) rusten in de zomer vaak tientallen lepelaars. Bij paal 28.0 (zie C op kaartje) ligt een vogelringplaats, te herkennen aan de gemaaide banen in het riet. Fietsend over de Oostvaardersdijk ziet u rechts in de verte windmolens in de polder staan: ook die leveren schone energie!

RA de Knardijk op.

6. Vogelboulevards

Tegenover de afslag Buizerdweg ligt rechts van de dijk het toegangspad naar de Grauwe Gans (zie D op kaartje), de meest bezochte vogelkijkhut van Nederland. De Oostvaardersplassen zijn beroemd om de vele vogels die hun weg naar dit mooie moeras hebben gevonden. Reiger, roerdomp en karekiet leven er, maar ook lepelaars, aalscholvers en de imposante zeearend broedt er sinds een paar jaar. Indrukwekkend zijn ook de enorme hoeveelheden ganzen. Geschat wordt dat tachtig procent van alle grauwe ganzen ter wereld in de

winter juist hier te vinden is, dat zijn er tienduizenden! Enkele honderden blijven in het voorjaar hangen om te broeden. De vogelkijkhutten en de dijken rond de Oostvaardersplassen zijn echte vogelboulevards, waar vogelkenners uit de hele wereld op af komen.

Volg de Knardijk, terug naar het bezoekerscentrum.

